

PERSONALITĂȚI DE PE MERIDIANELE UNIVERSULUI ȘTIINȚIFIC

Aurel BELEȘ

Scurtă biografie

Aurel A. Beleş s-a născut în București la data de 20 aprilie 1891. Tatăl său, Aurel Beleş, colaborator apropiat al marilor ingineri Anghel Saligny și Elie Radu, a fost moț de pe Valea Arieșului dar s-a format ca inginer la Politehnica din Viena și a lucrat câțiva ani la Căile Ferate din Austria și apoi din România, la București. Așa se explică locul de naștere al copilului Aurel A. Beleş, București, unde a rămas doar câteva luni, familia mutându-se la Craiova unde au locuit până în 1896. De aici au plecat la Paris, unde tatăl său a primit câteva proiecte de poduri și șosele. Deși în familie învățase germana și apoi franceza a început studiile elementare la o școală unde învățau mulți români. După finalizarea studiilor gimnaziale s-a reîntors în țară și s-a înscris la liceul Mihai Viteazu din București. Aici a învățat cu profesori remarcabili care puneau mare accent pe matematică, pe fizică și chimie. Mai mult, profesorul de matematică aplica cele mai moderne metode și îi stimula pe elevi să publice la „Gazeta matematică”, cea mai importantă revistă științifică din vremea aceea și în care publicau mulți elevi din București și din țară. Deși era elev, mergea pe șantierele de construcții conduse de tatăl său, participa la elaborarea proiectelor și a devizelor. În acest context drumul profesional era deja conturat așa că la terminarea studiilor liceale, în 1909, s-a înscris la Școala de Poduri și Șosele. A învățat de la profesori, a învățat din experiența proprie că trebuie să urmărești cu atenție expunerea profesorului, să notezi informațiile transmise pe care, apoi, trebuie să le treci selectiv prin gândirea proprie.

Prima lucrare inginerească importantă.

Elevii, studenții de la Școala de Poduri și Șosele primeau, pe durata studiilor și o pregătire militară. În vremurile acelea patriotismul era o valență de rang superior. Nu este de mirare că în 1913, Aurel Beleş și colegii săi s-au înrolat pentru a participa la campania din Bulgaria. Se ocupau de transbordarea vagoanelor din Bulgaria sub conducerea profesorului lor Ion Ionescu-Bizeț. În 1914 a absolvit Școala de Poduri și Șosele ca șef de promoție. A lucrat doi ani ca inginer asistent apoi șef de șantier al Serviciului de studii și construcții din Ministerul Lucrărilor Publice, Secția de Poduri. Prima lucrare importantă i-a fost încredințată în primăvara anului 1915: corectarea șoselei naționale București- Vârciorova, localitate situată mai sus de

Turnu Severin, atunci localitate de graniță, acum acoperită de apele lacului de acumulare de la Porțile de Fier. Una dintre porțiunile supuse modernizării era cea de la Ișalnița, lângă Craiova. Atunci șoseaua făcea un ocol pentru a traversa pârâul Amaradia pe un pod de lemn amplasat în amonte de podul peste calea ferată. De câte ori veneau apele mari, podul era dărâmat. Aurel Beleş a propus construirea unui pod din beton armat lângă podul de cale ferată, unde este și acum. O întâmplare din perioada construirii podului, povestită de Aurel Beleş.

“Era într-o zi de primăvară, iar șantierul de la Amaradia era în plină activitate. Auzim un zgomot cu totul deosebit. Nu știam ce este zgomotul acesta și de unde provine. Știam că nici un tren nu trebuie să treacă pe vremea aia, la ora aceea, dar zgomotul se accentua din ce în ce mai mult. Când am ieșit, cât era Amaradia aceea de mică, pe care o trecusem cu piciorul cu câteva ceasuri înainte, acum era un perete de apă de vreo 4 metri înălțime, care venea rostogolind în fața lui trunchiuri de pomi, etc. Și cât ai clipi din ochi, șantierul era numai o apă.....Cu acea ocazie am văzut care este rostul podețelor de descărcare. Imediat după aceea am mai mărit deschiderea podețelor și mi-am zis că asemenea cantități de apă trebuie să aibă pe unde să treacă”. După câțiva ani, Aurel Beleş a construit și podul de beton armat peste Gilort de la Capul Dealului.

Constructor de clădiri și căi ferate.

În timpul Primului Război Mondial a fost mobilizat și a lucrat, ca ofițer de geniu, la reconstruirea podurilor distruse în timpul operațiunilor militare. Nu se terminase bine războiul

și a fost solicitat să țină , la Iași, unde se retrăsese Școala de Poduri și Șosele, cursul de hidraulică. A continuat activitatea didactică la București ținând cursul de topografie, apoi pe cel de poduri.

În 1921 s-a angajat ca proiectant și diriginte al execuției lucrărilor la una dintre cele mai bune societăți private din acea vreme: „ Intreprinderile generale tehnice ing. Tiberiu Eremie” , întreprindere care își începuse activitatea la începutul secolului XX avându-i ca inițiatori pe ing. Tiberiu Eremie și ing. Gogu Constantinescu. A participat la construirea multor clădiri înalte, la construirea sediilor multor întreprinderi printre care Palatul Bursei și Camera de Comerț din Galați, Hotelul Palace din București. Desigur aici a auzit de Gogu Constantinescu pe care l-a întâlnit mai târziu în Anglia. Și-a continuat activitatea inginerescă la Societatea națională de construcții SOCON, înființată de inginerul Liviu Ciulei. Multe sunt construcțiile proiectate și realizate cu această societate dar amintesc câteva pentru a marca diversitatea acestora: Rafinăria Brazi, Halele alimentare din Giurgiu, Palatul Băncii Naționale din Calea Victoriei și din strada Doamnei, dublarea liniei ferate Teiuș- Apahida. Anul 1947 a adus multe schimbări în viața economică a României. Totuși, inginerul Aurel Beleş a continuat să proiecteze și să construiască. A proiectat coșurile de beton armat ale noii oțelării de la Hunedoara, fundația laminorului de la Roman. S-a ocupat și de rezolvarea problemelor legate de alimentarea cu apă a Craiovei în perioada construcției Combinatului Chimic de la Ișalnița.

Profesor universitar.

În 1928 a fost numit profesor la Școala Politehnică din București, la catedra de construcții civile și fundații. În 1948 Facultatea de construcții s-a desprins de Politehnică și a devenit Institutul de Construcții București, unde Aurel Beleş a predat cursul de Teoria elasticității până în 1963 când, prin pensionare, a devenit profesor consultant. Trebuie spus că , de-a lungul carierei sale didactice, începute la Iași în 1918 , a predat și alte cursuri. A scris multe cărți pentru studenți, s-a ocupat de educarea lor, de formarea lor. A fost un adevărat mentor. Este suficient să enumăr doar pe câțiva dintre discipolii săi : Ștefan Bălan, Radu Voinea, Panaite Mazilu, Mihail Ifrim pe care i-am întâlnit și eu în ultimii doi ani la seminariile „Aspecte din istoria mecanicii” organizate, printre alții , de catedra de mecanică a Universității de Construcții din București.

Reîntâlnirea cu Gogu Constantinescu

În 1955 a fost ales membru corespondent al Academiei Române, iar în 1963 devine membru titular. În 1957, toamna, academicianul Aurel Beleş a participat la Congresul de geotehnică și fundații din Londra. Cu acest prilej i-a făcut o vizită lui Gogu Constantinescu la reședința sa situată pe malul lacului Coniston. La întoarcerea în țară a ținut mai multe conferințe. Una dintre ele a fost prezentată la Academia Română în data de 5 mai 1958. Iată ce a consemnat Aurel Beleş: „ *Ca român, cu sufletul și cu gândul, se trudește să facă cunoscut străinătății geniul și arta poporului român, realizările și aportul pe care poporul român îl poate aduce științei, culturii și progresului general*”. Prin aceste conferințe, Aurel Beleş a avut un rol important în revenirea în Țară, în 1961, pentru câteva săptămâni a lui Gogu Constantinescu.

Ctitor al ingineriei seismice în România.

Problemele de cercetare pe care le-a abordat au fost inspirate din practica inginerescă. Astfel, în 1915 a publicat articolul „*Flambajul barelor drepte, comprimate axial...*” inspirat de lucrările de îndiguire a orașului Tg. Neamț unde a folosit mulți piloni de susținere a unor greutăți masive. Apoi, în 1941 a publicat lucrarea „*Cutremurul și construcțiile*” pe baza cercetărilor efectuate asupra efectelor cutremurului din 1940. De altfel, acest subiect a fost dezvoltat și în alte lucrări și, de aceea, Aurel A. Beleş este considerat ctitorul ingineriei seismice în țara noastră.

S-a stins din viață la 10 ianuarie 1976.

Rubrică realizată de prof.dr.ing.Gheorghe Manolea, Universitatea din Craiova, Doctor Honoris Causa al Universității Tehnice a Moldovei din Chișinău